

Sygn. akt II AKa 483/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SA Marzanna A. Piekarska – Drązek

Sędziowie SA Dorota Tyrała

SO del. Anna Kalbarczyk (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Olaf Artymiuk

przy udziale Prokuratora Anny Adamiak oraz oskarżycielek posiłkowych E. P. i J. P. (1)

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2019 roku

sprawy M. W., s. W. i E. z d. P., ur. (...) w N.

oskarżonego o czyn z art. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego i pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych E. P. i J. P. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 13 lipca 2018 roku, sygn. akt V K 221/15

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w jego punkcie V w ten sposób, że zasądza od oskarżonego na rzecz J. P. (1) i E. P. kwotę 3060 zł. netto tytułem udzielenia pomocy prawnej oskarżycielkom posiłkowym;*
- 2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;*
- 3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. Z. kwotę 738 zł., w tym 23% VAT, z tytułu zwrotu kosztów obrony z urzędu oskarżonego przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie;*
- 4. zasądza od oskarżonego M. W. kwotę 300 tytułem opłaty oraz pozostałe koszty sądowe za postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.*

UZASADNIENIE

M. W. został oskarżony o to, że w dniu 27 grudnia 2007 roku w W. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził E. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w wysokości 1 387 000 złotych oraz doprowadził J. P. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w wysokości 461 000 złotych poprzez zawarcie z wyżej wymienionymi umowy pożyczki opiewającej na łączną kwotę 1 848 000 złotych i wprowadzenie pokrzywdzonych w błąd co do zamiaru ustanowienia zabezpieczenia zwrotu przedmiotu tego zobowiązania w postaci hipoteki kaucyjnej do kwoty 2 000 000 złotych na udziale ½ części prawa własności niezabudowanej nieruchomości położonej w W. przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu oznaczoną w ewidencji numerem (...) o powierzchni 777 m², dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa, VI

Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a tym samym wprowadził wyżej wymienione w błąd co do zamiaru wywiązania się z zawartej umowy, czym działał na szkodę E. P. i J. P. (1), tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 13 lipca 2018 roku Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie uznał oskarżonego M. W. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, przy czym przyjął, że oskarżony doprowadził E. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w wysokości 595.000 zł., J. P. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w wysokości 461.000 zł. oraz K. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w wysokości 792.000 zł., czym działał na szkodę E. P., J. P. (1) i K. M. i na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, zaś na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności wobec oskarżonego warunkowo zawiesił na okres 5 lat tytułem próby.

Sąd orzekł nadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej E. P. kwoty 727.000 zł., a na rzecz pokrzywdzonej J. P. (1) kwoty 278.000 zł.

Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Adw. M. Z. Kancelaria Adwokacka (...)-(...) W., ul. (...) lok. (...) kwotę 1.918, 80 zł. brutto z tytułu obrony z urzędu oraz od oskarżonego M. W. na rzecz Adw. R. S. Kancelaria Adwokacka (...)-(...) W., ul. (...) lok. (...) kwotę 3.763,80 zł. brutto z tytułu udzielenia pomocy prawnej oskarżycielkom posiłkowym J. P. (1) i E. P.. Ponadto zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 300 złotych i obciążył go kosztami postępowania w sprawie.

Apelację od powyższego wyroku została złożona między innymi przez obrońcę oskarżonego, który wyrokowi zarzucił obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj.

art. 7 k.p.k. poprzez dowolną i sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci wyjaśnień oskarżonego M. W., zeznań świadków J. P. (1), E. P., J. P. (2) i J. G., polegającą na:

1. bezzasadnym przyjęciu, iż wyjaśnienia oskarżonego M. W. są niewiarygodne i stanowią jedynie przyjętą linię obrony, w szczególności w zakresie, w jakim oskarżony wskazywał na: (i) brak wypłacenia mu przez pokrzywdzonych całości kwoty pożyczki wskazanej w treści umowy; (ii) działanie w dobrej wierze w trakcie podpisywania oświadczenia o ustanowieniu hipoteki na rzecz pokrzywdzonych będąc przekonanym o jego skuteczności; (iii) brak świadomości niemożliwości ustanowienia hipoteki na podstawie oświadczenia złożonego w zwykłej formie pisemnej; (iv) brak odpowiedniej formy przedmiotowego oświadczenia wynikający z błędu notariusza, u którego dokument był sporządzany w sytuacji, kiedy to notariusz ma wiedzę specjalną w tym zakresie, a nie oskarżony; (v) niezłożenie przez pokrzywdzonych wniosku o ustanowienie hipoteki, mimo istnienia takiej możliwości; (vi) możliwość ustanowienia przez pokrzywdzonych hipoteki pomimo zawarcia przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości, na której miała zostać ustanowiona przedmiotowa hipoteka; (vii) brak kontaktu ze strony pokrzywdzonych celem zawarcia przedmiotowego oświadczenia we właściwej formie; (viii) przygotowanie umowy pożyczki oraz oświadczenia o ustanowieniu hipoteki przez J. P. (2), a nie przez oskarżonego; podczas gdy brak jest podstaw do ich kwestionowania, gdyż są one spójne, logiczne, konsekwentne i korespondują z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie, niestanowiącymi zeznań świadków strony pokrzywdzonej;

2. bezzasadnym przyjęciu, iż zeznania J. P. (1), E. P. oraz J. P. (2) są spójne i wiarygodne, w szczególności, lecz nie wyłącznie w zakresie, w jakim wskazywali na: (i) przekazanie przez J. P. (1) oraz E. P. na rzecz oskarżonego całej kwoty wynikającej z umowy pożyczki, tj. odpowiednio 461 000 zł oraz 1 387 000 zł; (ii) brak możliwości ustanowienia hipoteki na nieruchomości oskarżonego wynikający z zawarcia przedwstępnej umowy sprzedaży; (iii) wprowadzenie

pokrzywdzonych w błąd przez oskarżonego co do możliwości ustanowienia hipoteki; (iv) brak chęci oskarżonego do złożenia oświadczenia we właściwej formie; (v) utrudniony kontakt z oskarżonym; (vi) przygotowanie umowy pożyczki oraz oświadczenia o ustanowieniu hipoteki przez oskarżonego; podczas gdy zeznania te są niespójne, nielogiczne, niekonsekwentne i sprzeczne z wyjaśnieniami oskarżonego M. W., jak również wbrew stanowisku Sądu I instancji zeznania J. P. (1), E. P. oraz J. P. (2) nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym oraz pozostają w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego, a przedstawiony w nich opis wydarzeń nosi znamiona manipulacji faktami, w celu obciążenia oskarżonego winą;

3. bezzasadnym przyjęciu, iż zeznania J. G. są częściowo spójne i wiarygodne, w szczególności, lecz nie wyłącznie w zakresie, w jakim świadek wskazywał na świadomość oskarżonego co do niewłaściwości formy oświadczenia o ustanowieniu hipoteki; podczas gdy zeznania te są niespójne, nielogiczne, niekonsekwentne i sprzeczne z wyjaśnieniami oskarżonego M. W.; jak również wbrew stanowisku Sądu I instancji zeznania J. G. nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, a nadto zostały złożone w celu przerzucenia całej odpowiedzialności na oskarżonego oraz pozostają w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego, a przedstawiony w nich opis wydarzeń nosi znamiona manipulacji faktami, w celu obciążenia oskarżonego winą;

a w konsekwencji naruszeń, o których mowa w punktach 1) – 3) powyżej, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na bezzasadnym uznaniu przez Sąd, że:

a) kwota pożyczki wskazana w treści umowy została w całości przekazana M. W., podczas gdy oskarżony nie otrzymał przedmiotowej kwoty w pełnym wymiarze, na co wskazuje brak pokwitowań przekazania kwot w gotówce oraz zeznania pokrzywdzonych nieznajdujące potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym;

b) oskarżony w trakcie podpisywania oświadczenia o ustanowieniu hipoteki na rzecz pokrzywdzonych, działał w złej wierze, będąc świadomym jego nieskuteczności i niemożliwości ustanowienia hipoteki na podstawie oświadczenia złożonego w zwykłej formie pisemnej, podczas gdy w rzeczywistości zachowanie oskarżonego wynikało z ufności co do pracy o notariusza i tym samym usprawiedliwionego przeświadczenia o skuteczności złożonego oświadczenia;

c) pokrzywdzeni kontaktowali się z oskarżonym celem sporządzenia oświadczenia o ustanowieniu hipoteki w formie aktu notarialnego, podczas gdy oskarżony dowiedział się o braku ustanowienia hipoteki dopiero po wszczęciu postępowania karnego;

d) treść umowy pożyczki oraz oświadczenia o ustanowieniu hipoteki przygotował oskarżony, podczas gdy za ich ostateczny kształt odpowiedzialny był J. P. (2), który działał w imieniu pokrzywdzonych najbardziej zainteresowanych właściwym przygotowaniem treści zarówno pożyczki, jak i oświadczenia;

e) pokrzywdzeni nie mieli możliwości ustanowienia hipoteki wobec zawarcia przez oskarżonego przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości, na której miała zostać ustanowiona przedmiotowa hipoteka, podczas gdy pokrzywdzeni nigdy nie złożyli wniosku o ustanowienie hipoteki, choć mieli taką możliwość.

Mając na uwadze powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uznanie oskarżonego za niewinnego popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniesiona w niniejszej sprawie apelacja obrońcy oskarżonego nie zawiera żadnych zasadnych zarzutów, tym samym nie zasługuje na uwzględnienie wniosków o uniewinnienie oskarżonego do zarzucanego mu czynu. Podniesiony w środku odwoławczym zarzut obrazy art. 7 k.p.k. jest chybiony. Sąd pierwszej instancji rozstrzygał w oparciu o kompletny materiał dowodowy, który z poszanowaniem reguł procesu karnego ujawnił w toku rozprawy głównej. Wbrew twierdzeniom autora apelacji zgromadzone dowody Sąd ocenił z uwzględnieniem wskazań wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego, a w następstwie w ten sposób dokonanej oceny ustalił prawidłowo stan faktyczny. W uzasadnieniu wyroku Sąd odniósł się do całokształtu materiału dowodowego sprawy wskazując, które dowody,

ewentualnie w jakiej części, uznał za wiarygodne, a którym atrybutu takiego odmówił. Argumentacja, jako rzeczowa i logiczna, zasługuje na aprobatę, tym bardziej, że skarżący nie sformułował takich zarzutów, które mogłyby ją skutecznie zakwestionować.

Nie można zgodzić się z obrońcą oskarżonego, że Sąd dokonał dowolnej oceny zeznań świadków J. P. (1), E. P., J. P. (2), J. G., ale także wyjaśnień oskarżonego M. W. i zostały one ocenione w sposób sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Odmienna ocena wyżej wymienionych dowodów jest prawem skarżącego, aczkolwiek aby mogła być uznana za skuteczną nie może być prezentacją innego, wybiórczego poglądu apelującego, bez powiązania treści wyjaśnień i depozycji w ich wzajemnej korelacji, bez odniesienia się do treści dokumentów ujawnionych w toku postępowania sądowego.

Sąd prawidłowo ocenił wyjaśnienia oskarżonego jako wiarygodne częściowo, w tym zakresie w którym były zbieżne z zeznaniami pokrzywdzonych tj. E. P., J. P. (1) i K. M. ale także świadków J. P. (2), P. N. i J. G. oraz treścią dowodów z dokumentów. Sąd w sposób logiczny wykazał częściową sprzeczność jego twierdzeń z innymi dowodami, także tymi z dokumentów. Podawane przez obrońcę oskarżonego okoliczności w punkcie 1), ale także 2) i 3) zostały prawidłowo ocenione przez Sąd i argumentacja przedstawiona w środku odwoławczym nie podważyła tej oceny.

Przechodząc do szczegółów wskazać należy, że wbrew twierdzeniom obrońcy kwestia przekazania w całości kwoty pożyczki została prawidłowo ustalona i w tym zakresie ocena wszystkich dowodów świadczących o powyższym została przeprowadzona zgodnie z treścią art. 7 k.p.k. Jak wynika z zeznań świadków J. P. (1), E. P. oraz J. P. (2) część pieniędzy została przekazana przelewem bankowym (1.050.000 zł.), pozostała część została wręczona w gotówce. O ile w dniu przekazywania pieniędzy w gotówce pokrzywdzeni nie zażądali od oskarżonego pokwitowania ich odbioru, o tyle oskarżony trzykrotnie pokwitował przekazanie całości pożyczki, a zatem także tej części w gotówce. Wystawił takie potwierdzenia w dniach 22 września 2009 roku (k. 476), w dniu 15 marca 2011 roku (k. 477), w dniu 12 stycznia 2012 roku (k. 478) każdorazowo wskazując „oświadczam, że na podstawie umowy pożyczki z dnia 2007-12-27 pożyczkodawcy przekazali mi środki PLN 1.848.000,00 zł”. W związku z powyższym nie sposób uznać za wiarygodne jego wyjaśnienia przeczące przekazaniu pieniędzy w całości i prawidłowo zostały one uznane za linię obrony przyjętą w procesie karnym. Nie jest również zasadna argumentacja obrońcy o konieczności przedstawienia przez pokrzywdzonych dodatkowych dowodów, w tym operacji rachunkowych. Po pierwsze obrońca nie wskazuje z jakich okoliczności faktycznych czy prawnych „konieczność” taka miała wynikać. Po drugie, jak już było podniesione odbiór całości pożyczki został przez oskarżonego pokwitowany trzykrotnie w różnych odstępach czasu na przestrzeni 2009–2012 roku i te dokumenty przedstawili pokrzywdzeni. Twierdzenia o rzekomej planowanej modyfikacji oświadczeń są pozbawione jakiegokolwiek logiki. Za wyjątkiem oskarżonego nie wskazywał na taką ewentualność żaden inny dowód, przeczył takiemu przyjęciu świadek R.–P.. Poza powyższym obrońca nie zauważa, że oskarżony na przestrzeni prawie trzech lat trzykrotnie poświadczył otrzymaną kwotę pożyczki. Nie sposób przyjąć, by za każdym razem świadek R.–P. przedstawiał dokument z nieprawidłową kwotą, a oskarżony podpisywał oświadczenia, za każdym razem słysząc, że kwota zostanie zmodyfikowana. Nic nie stało bowiem na przeszkodzie, by oskarżony ręcznie wpisał właściwą kwotę na przedstawionych dokumentach. Słusznie zatem Sąd Okręgowy uznał, że została przekazana cała kwota pożyczki, a obecne twierdzenia oskarżonego są przyjętą przez niego linią obrony.

Nie sposób przyjąć za udowodnione twierdzenia oskarżonego, wyeksponowane w treści apelacji przez jego obrońcę, że działał on w dobrej wierze w trakcie podpisywania oświadczenia o ustanowieniu hipoteki na rzecz pokrzywdzonych będąc przekonany o jego skuteczności. Także prawidłowo uznano za niewiarygodne jego wyjaśnienia, że nie miał świadomości niemożliwości ustanowienia hipoteki na podstawie oświadczenia złożonego w zwykłej formie pisemnej a brak odpowiedniej formy przedmiotowego oświadczenia wynikał jedynie z błędu notariusza, u którego dokument był sporządzony. Po pierwsze przeczą temu zeznania J. G.. Świadek ten zeznał, że w czasie, gdy był notariuszem jego częstym klientem był oskarżony M. W. i P. N.. Świadek ten powiedział wprost, że M. W. doskonale wiedział, że ustanowienie hipoteki powinno nastąpić w formie aktu notarialnego (k. 173). Zeznania tego świadka zostały ocenione przez Sąd prawidłowo. Świadek ten jest osobą obcą dla oskarżonego, czerpał swoją wiedzę z bezpośrednich kontaktów z oskarżonym, bo M. W. był jego klientem. Poza powyższym o tym, że oskarżony miał świadomość właściwej formy ustanowienia hipoteki świadczy także to, że w dniu 1 października 2007 roku (trzy miesiące przed umową pożyczki)

był stroną aktu notarialnego dotyczącego innej nieruchomości i w formie prawnie prawidłowej ustanowił hipotekę kaucyjną (k. 1262). Miał zatem doświadczenia w tym zakresie.

Nie tylko te dowody, tj. zeznania J. G. i wcześniejsze czynności prawne świadczą o intencjonalnym działaniu oskarżonego wprowadzającym pokrzywdzonych w błąd, ale także chronologia podejmowanych przez niego czynności. Dzień po zawarciu pożyczki, w której zobowiązał się do ustanowienia hipoteki, w dniu 28 grudnia 2007 roku oskarżony stawiał się w kancelarii notarialnej P. C. i stanął do aktu notarialnego zawierając umowę przedwstępną sprzedaży oraz złożył oświadczenie o ustanowieniu hipoteki na rzecz kupującego. Tenże akt notarialny, gdzie drugą stroną była spółka (...) sp. z o.o. dotyczył nieruchomości mającej być rzekomo przedmiotem zabezpieczenia umowy z pokrzywdzonymi. W tym akcie oświadczył, że nieruchomość ta nie jest obciążona innymi ograniczonymi prawami rzeczowymi. A zatem gdyby oskarżony – jak stara się nieskutecznie przekonać – nie posiadał wiedzy o bezskuteczności swojego oświadczenia woli o ustanowieniu hipoteki złożyłby oświadczenie przed asesorem notarialnym zupełnie innej treści. Co więcej powinien poinformować swoich nowych kontrahentów o podjętych działaniach związanych z tą nieruchomością i zawartą umową pożyczki. Oskarżony złożył natomiast w dniu 28 grudnia 2007 roku oświadczenie, że nieruchomość którą zamierzał sprzedać z P. N. nie była faktycznie obciążona żadnymi – poza hipoteką na rzecz (...) sp. z o.o. – skutecznymi ograniczonymi prawami rzeczowymi. Wszystkie te okoliczności, jak również zeznania J. G. dowodzą w sposób bezwzględny, że oskarżony miał pełną świadomość, że jego poświadczony podpis pod oświadczeniem o ustanowieniu hipoteki nie ma żadnej wartości prawnej. Tym samym wszystkie te okoliczności wskazują, że zeznania J. G. zostały ocenione prawidłowo. W tym kontekście zauważyć należy, że ewentualna hipoteka na nieruchomości mającej być rzekomo przedmiotem zabezpieczenia pożyczki nie była pierwszą hipoteką ustanowioną przez oskarżonego na tej nieruchomości. Sama zgoda notariusza na poświadczenie notarialne podpisu oskarżonego nie neguje wiedzy oskarżonego. Jak wskazał notariusz poświadczyl jedynie podpis, a nie treść dokumentu. Poza powyższym oskarżony zawierając umowę pożyczki, nie tylko nie poinformował E. P., J. P. (1) i K. M. o tym, że następnego dnia zamierza przystąpić do umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości mającej być przedmiotem zabezpieczenia, ale także nie poinformował o tym, że na tej nieruchomości wpisana jest już hipoteka na rzecz (...) sp. z o.o. Poza tym jak wynika z aktu notarialnego z dnia 28 grudnia 2007 roku, sporządzonego dzień po podpisaniu przez oskarżonego umowy pożyczki, wartość nieruchomości oszacowano na 4.312.500 zł. W dziale IV wpisana była hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 2.000.000 zł na rzecz spółki (...) sp. z o.o. na zabezpieczenie roszczenia o zwrot zadatku. Aktem notarialnym z dnia 28 grudnia 2007 roku ustanowiona została również na rzecz spółki (...) sp. z o.o. hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 862.500 zł. Co więcej oskarżony nie poinformował kupujących o otrzymanej pożyczce, a jak wynika z zeznań K. G., gdyby mieli taką wiedzę, nie przystąpiliby do umowy.

Nie można zgodzić się również z zarzutami obrońcy odnośnie wadliwości ustaleń Sądu dotyczących niezłożenia przez pokrzywdzonych skutecznego wniosku o ustanowienie hipoteki. Argumentacja przedstawiona przez obrońcę nie podnosi wszystkich okoliczności, które są istotne dla ustalenia, z jakiego powodu nie doszło do ustanowienia hipoteki. Sąd meriti prawidłowo ustalił, że pokrzywdzony udał się do Sądu celem dokonania tej czynności. Został wówczas poinformowany, że nie ma możliwości ustanowienia hipoteki na podstawie oświadczenia z podpisem notarialnie poświadczonym i wymagana jest forma aktu notarialnego. W związku z powyższym J. P. (2), dokonujący tej czynności w imieniu pokrzywdzonych, odstąpił od złożenia wniosku i zwrócił się do oskarżonego o prawidłowy dokument. Nie ma w tym zakresie żadnej „nielogiczności”, co sugeruje obrońca. O wymogach prawnych został poinformowany przez pracownika Sądu, a nie przez jakąś „panią z okienka”. J. P. (2) dzwonił do oskarżonego i prosił o stawienie się do notariusza, ale M. W. nigdy do czynności tej nie przystąpił, wielokrotnie ustnie deklarując chęć podpisania aktu notarialnego. Nie było konieczności, by informację o niewłaściwej formie dokumentu oskarżony miał otrzymać dodatkowo z Sądu. Gdyby oskarżony złożył oświadczenie w formie aktu notarialnego pokrzywdzeni mieliby możliwość wpisania hipoteki do księgi wieczystej po zawarciu umowy przedwstępnej przez oskarżonego. Ponieważ oskarżony nigdy nie złożył takiego oświadczenia w wymaganej formie nigdy zabezpieczenia nie uzyskali. Okoliczność, że J. P. (2), mąż pokrzywdzonej E. P. i znajomy J. P. (1), podejmował wszystkie czynności celem ustanowienia hipoteki tj. pojechał do Sądu, kontaktował się z oskarżonym w imieniu pożyczkodawców, a także brał czynny udział w pertraktacjach pomiędzy stronami przed umową nie ma znaczenia dla ustalenia tego, że to pokrzywdzone zostały wprowadzone w błąd. Gdyż to finalnie one udzieliły pożyczki, mając zapewnienie, że jej zabezpieczeniem będzie

hipoteka na nieruchomości. Taką umowę podpisał z nimi oskarżony. M. W. wykorzystał niewiedzę pokrzywdzonych co do prawidłowej formy zabezpieczenia hipoteką. Przepięstwo oszustwa z art. 286 § 1 k.k. polega wlaŝnie na tym, że osoba pokrzywdzona wykazuje się niewiedzą, pozostaje w zaufaniu do sprawcy i wierzy w jego zapewnienia nie podejmując wielokrotnie sprawdzeń. Co więcej ani J. P. (2), ani żadna z pokrzywdzonych nie wiedzieli, że oskarżony zawarł już umowę przedwstępną sprzedaży tej nieruchomości, bądź wcześniej, że zamierza ją zawrzeć.

Mając powyższe na względie Sąd prawidłowo ocenił, zgodnie z art. 7 k.p.k., że wiarygodne są zeznania pokrzywdzonych J. P. (1), E. P. i świadka J. P. (2) oraz J. G.. Sekwencja zdarzeń, czynności podjęte przez oskarżonego ocenione wedle zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego wskazują, że to w interesie pokrzywdzonych było zabezpieczenie pożyczki w tak wysokiej wysokości, zresztą wyrazili taką wolę w umowie. A w interesie oskarżonego było nie ustanowić hipoteki na tej nieruchomości, skoro następnego dnia od zawarcia umowy pożyczki przystąpił do umowy przedwstępnej sprzedaży tej nieruchomości, a kupujących nie poinformował o pożyczce. Oskarżony miał pełną świadomość, że pokrzywdzeni nie wpisali hipoteki do księgi wieczystej. W tym zakresie nie można uznać za wiarygodne jego wyjaśnienia oraz twierdzenia obrońcy zawarte w apelacji o tym, że oskarżony dowiedział się o braku hipoteki dopiero po wszczęciu postępowania karnego. W dniu 29 maja 2008 roku (k. 579) M. W. przystąpił do kolejnego aktu notarialnego dotyczącego tejże nieruchomości, z którego to aktu wynika, że okazano aktualny wpis do księgi wieczystej (z dnia 28 maja 2008 roku) i za wyjątkiem hipoteki na rzecz spółki (...) sp. z o.o. nie było żadnych innych hipotek.

Natomiast okoliczność, kto miał większy wkład w przygotowanie umowy pożyczki oraz oświadczenia o ustanowieniu hipoteki pozostaje bez większego znaczenia dla ustalenia znamion czynu zabronionego, jakiego dopuścił się oskarżony. Nad kształtem umowy i oświadczenia mogły pracować obie strony. Finalnie to oskarżony przed wypłatą pożyczki wprowadził pokrzywdzone w błąd co do zamiaru ustanowienia hipoteki na nieruchomości celem jej zabezpieczenia. A okoliczność ta była kluczowa do podjęcia decyzji o takim wsparciu finansowym oskarżonego.

Reasumując nie doszło do błędnych ustaleń faktycznych w zakresie ustalenia przekazania pełnej kwoty pożyczki, świadomości oskarżonego co do złożenia oświadczenia o ustanowienia przez niego bezskutecznej hipoteki, kontaktów zmierzających do skutecznego ustanowienia hipoteki, czasu kiedy dowiedział się o braku wpisania hipoteki, oraz okoliczności związanych z niezłożeniem wniosku o wpis do hipoteki. Wszystkie argumenty podniesione w apelacji, bazujące na wyeksponowaniu wyjaśnień oskarżonego prawidłowo ocenione przez Sąd jako niewiarygodne i nie mogły zostać z powyższych względów uznane za zasadne.

Mając powyższe na względie Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku, zmieniając orzeczenie Sądu Okręgowego w zakresie przyznanych kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżycielkom posiłkowym, gdyż błędne orzeczenie w tym zakresie zawierało podatek od towarów i usług. Pozostałe rozstrzygnięcia były prawidłowe, a apelacja obrońcy oskarżonego nie zdołała ich podważyć.